Дунайський вектор: Як розвивається порт Рені в умовах війни

В умовах блокування портів Великої Одеси, українські морські гавані на Дунаї переживають справжній бум. Що нового в порту Рені?

Суттєві обмеження роботи українських глибоководних портів на Чорному морі з боку рф та необхідність налагодження нових логістичних каналів сприяли стрімкому розвитку портів Дунайського регіону. Щоб забезпечити експорт, вітчизняні компанії прагнуть мати тут власні потужності для зберігання та перевалки вантажів. Ще навесні поточного року віце-прем'єр – міністр розвитку громад, територій та інфраструктури Олександр Кубраков заявив, що за рік на Дунаї почали працювати близько 20 нових терміналів. Заступник міністра Юрій Васьков днями повідомив, що вздовж українського узбережжя Дунаю будуються 12 терміналів.

"На Дунай перейшли всі компанії, які працювали на великій воді. Серед них топ мультинаціональних трейдерів, такі як Kernel, Cofco, Bunge та інші. А також українські великі компанії – "Прометей", "Прайм" та інші", – розповідає Іван Ніякий, комерційний директор Soul Marine – логістичної компанії, яка теж почала роботу на Дунаї. Розвивають інфраструктуру на річці також Українське Дунайське пароплавство, "Аскет-Шиппінг", Danube Logistics Group, "Нібулон".

Попит став шаленим. Не лише на майданчики та складські приміщення в портах, а навіть на об'єкти, близькі до портів чи залізниці, або – просто до автодоріг. Через підвищення попиту

подібні активи зросли в ціні. “Ми оголошували аукціони з оренди кількох майданчиків в порту Рені, які буквально “били рекорди”. Так, наприклад, до повномасштабного вторгнення ціна на оренду в порту Рені складала 48 грн за квадратний метр, а під час війни сягала 467 грн за квадратний метр”, – відзначав колишній керівник регіонального відділення Фонду державного майна в Одеській та Миколаївській областях Олександр Славський.

За оперативними даними, що є в розпорядженні ЦТС, українські порти на Дунаї за 6 місяців 2023 року обробили 14 млн т вантажів. З урахуванням того, що за цей період перевалка в Ізмаїлі сягнула 9 млн т, показник Рені мав би наблизитися до 5 млн т. Так, лише в травні в Рені було оброблено 1 млн т вантажів, що стало рекордом за всю історію підприємства. За місяць було опрацьовано 391 судно, з яких 134 морських і 257 річкових.

Ще до розпаду СРСР вантажообіг Рені складав 10-15 млн тонн. Та з надбанням незалежності колишніми республіками, більша частина залізниці, що веде до порту, опинилася на території Молдови. Логістика стала незручною. Як результат – показники обвалилися до мінімуму і в останні роки порт працював на 10% від своєї проектної потужності. Саме це дає зараз можливість порту стрімко нарощувати обсяги вантажів – 1,3 млн т за 2021 рік, проти 6,8 млн т в 2022-му воєнному році та вже згадані 5 млн т за січень-червень 2023 року.

Зараз в порту іде велика робота по ремонту причалів та днопоглибленню. Активно розвивається будівництво складів підлогового зберігання, як в самому порту, так і за його територією. Серед великих проектів – будівництво терміналу для наливних та зернових вантажів компанії Kernel. “Рішення придбати термінал у порту Рені продиктоване часом й водночас цілком обґрунтоване. Коли на кордонах почали утворюватися масштабні черги з вагонів і вантажівок, рух транспорту європейськими логістичними шляхами ще більш ускладнився. Витрати на перевезення дуже швидко зростали, а нам потрібно

було забезпечувати стале виробництво та відвантаження олії й шроту з заводів. Приєднали новий актив. З мінусів – термінал не покриває всі наші експортні потреби. Але ми віримо у великий потенціал річкових перевезень і хочемо розширити свою присутність у Дунайському регіоні", – відзначав в розмові з ЦТС директор з логістики Kernel Микола Мірошниченко.

Вірять у потенціал Рені і контейнерні перевізники. Так, наприкінці 2022 року тут запрацював контейнерний термінал "Вікінг Альянс", звідки почали виконуватися фідерні перевезення до румунської Констанци.

Крім того, розвивається морський термінал "Орлівка" (відноситься до складу порту Рені. – ЦТС), де за час повномасштабної війни вже було збудовано два причали. За словами інвестора порту Юрія Дімчогло, до кінця року планується ввести в експлуатацію ще два причали та вийти на 100 тис. т перевалки на місяць. Основним питанням залишається логістика до порту, як залізнична, так і автодорожня.

Про те, яким бачить розвиток порту Рені держава, яких заходів вживає зі свого боку та які є складнощі, більш детально ЦТС поговорив з керівником Адміністрації морських портів України Юрієм Литвином.

За 5 місяців 2023 року оператори в морському порту Рені перевалили 3,9 млн т вантажів. Які це обсяги в розрізі вантажів?

Як ви знаєте, лише за травень портовими операторами Ренійського морського порту перевантажено 1 млн т вантажів. За номенклатурою вантажі розподілилися наступним чином: зернові – 584 тис. т, продовольча олія – 108 тис. т, контейнери – 2250 шт. (42,2 тис. т).

Загалом за 5 місяців 2023 року в Рені було перевантажено 3,97 млн т вантажів, із яких: зернові – 2,6 млн т, олія – 389,0 тис. т, контейнери – 15 540 шт. (300 тис. т).

Які нові вантажі вдалося залучити з початку широкомасштабної війни?

Перш за все, треба відзначити суттєве зростання обсягів перевалки за 5 місяців 2023 в морському порту Рені за традиційними для порту видами вантажів. Так, у порівнянні із 2022 роком, значно зросли об’єми зернових – 2,1 млн т проти – 0,8 млн т, олії – 389 тис. т проти – 61,6 тис. т, добрив – 101 тис. т проти – 6 тис. т.

Серед нових вантажів варто відзначити металопродукцію (штрипси, сталь листова), продовольчі вантажі (овочі, цитрусові з Єгипту) та контейнери.

На які обсяги вантажу розраховуєте за підсумками півріччя та року?

За перше півріччя Ренійський морський порт має перевантажити 4,7 млн т, а за рік плануємо обробити близько 8 млн т.

Які нові термінали з’явилися в порту і на яких вантажах вони спеціалізуються?

Саме поява нових терміналів стала одним із факторів зростання обсягів перевалки. Зокрема, відкрився новий перевантажувальний комплекс «Орлівка» – в експлуатацію введені 2 плавпричали, реконструйований та введений в експлуатацію причал №1. Крім того, на території порту з’явилися нові портові оператори, які спеціалізуються на перевантаженні контейнерів, зернової продукції, добрива в біг-бегах та наливних вантажах, таких як продовольча олія.

Які глибини на сьогодні в порту? Чи є плани по подальшому днопоглибленню?

Морський порт Рені розташований на морехідній ділянці Дунаю. Глибини на акваторіях причалів повинні підтримуватись у габаритах, встановлених проектом і паспортом та забезпечувати безаварійне плавання і стоянку суден. На сьогодні порт біля

своїх глибоководних причалів може обробляти судна, осадка яких дозволяє проходити Сулінським каналом. З метою досягнення та підтримки проектних глибин АМПУ на сьогодні виконала днопоглиблення загальним об’ємом 181 000 м³ ґрунту, що дозволило морським та річковим суднам швартуватись до причалів на р. Дунай. Крім того, у другому півріччі 2023 року планується виконати експлуатаційне днопоглиблення ще в об’ємі до 137 000 м³.

Чи можете оцінити який обсяг інвестицій був зроблений державою?

Усі роботи виконувались за власні кошти ДП “АМПУ”, а це, крім днопоглиблення, – ремонт залізничних колій та стрілочних переводів причалів №8,9,16, ремонти причалів №16, 29, ремонт автомобільної дороги довжиною 1053 м, ремонт будівлі управління порту та низки інших службових та виробничих приміщень.

Яка ситуація зараз з логістикою до порту?

Враховуючи, що з початку війни дунайські порти в рази наростили перевалку вантажів, існує необхідність покращення пропускної спроможності траси М15 Одеса-Рені, її реконструкції та модернізації. Для впорядкування руху транспорту та зменшення заторів на дорогах, що ведуть до міжнародних КПП та до Ренійського морського порту, прийнято рішення про облаштування накопичувальних майданчиків. Це дасть можливість систематизувати автотранспорт. Також прийнято рішення щодо усунення необхідності застосування перепускного прикордонного пункту на ділянці Маякі-Удобне за рахунок встановлення інженерно-технічних засобів.

Яка ситуація із залізничною логістикою?

Станція Рені почала обробляти вантажі, що прямують відновленою лінією до Молдови Березине-Басарабяска. Зараз чекаємо на вантажі й для порту Рені. Станція Рені є не тільки транзитною: вона бере активну участь у формуванні потягів і вантажних

партій. Якщо раніше українські потяги йшли через Могилів-Подільський та їхали через усю Молдову, то тепер маршрут суттєво скоротився. Ренійський морський порт цілком здатний переробити ту кількість вантажів, яка з’явиться в результаті збільшення вантажопотоку гілкою Басарабяска-Березине.

Також є інформація, що “Укрзалізниця” візьме участь у відбудові в Молдові залізничної ділянки на транспортному коридорі до порту Рені. У межах партнерства має бути відновлено залізничний коридор Велчінец-Окніца-Бельци-Унгень-Кишинів-Каїнари. Довжина коридору становить 400 км. Завершити проект планується наприкінці 2024 року. Це важливий крок для підсилення залізничної логістики на дунайському напрямку. Завдяки йому експортери отримають зручний транспортний коридор, пов’язаний зокрема, з портом Рені..

Проблемним залишається питання високих тарифів на перевезення. Різниця у Рені з Ізмаїлом складає 11 дол. Тому існує необхідність зниження залізничних тарифів в морські порти Ізмаїлі та Рені, як з боку “Укрзалізниці” так і “Молдавських залізниць”.

Що ще стримує розвиток порту?

Низька пропускна спроможність Суліни – лише 2 судна для входу та 7 для виходу, та як наслідок велике накопичення суден у районі Чатал, готових до виходу. Необхідно збільшувати кількість суднозаходів, з приводу чого з румунською стороною ведеться системна робота.

Крім того, для збільшення вантажоперевалки в регіоні розглядається можливість цілодобової роботи Суліни.

Серед інших питань, які могли б спростити розвиток, також необхідно зазначити спрощення оформлення земельних ділянок, спрощення та врегулювання процедури реалізації інвестиційних проектів, створення привабливого інвестиційного поля, тобто прийняття порядку компенсації інвестицій. Також залишається багато питань, пов’язаних з реалізацією інвестиційних проектів

після укладання договору, а саме: отримання дозволів, ліцензій, погоджень висновків державних та контролюючих органів тощо.

https://cfts.org.ua/articles/dunayskiy_vektor_yak_rozvivaetsya_port_reni_v_umovakh_viyni_1982/137227?fbclid=IwAR2sIleXpzdfSUcHqLTh0HM9YD5kQ12JQPEEMSYbytDE1NsXWKM6ohHP0Yk_aem_AehU59W_etv9FBzzSO0GPxdDxe_vPggsviA3TwSBe4h6ZY7pM_dnR9IgJ6BQ6MMXCFU&fs=e&s=cl